RIIGIKOHTU 2025. AASTA TEGEVUSARUANNE

Riigikohus on Eesti Vabariigi kõrgeim kohus, mille pädevus ja ülesanded on sätestatud põhiseaduses, kohtute seaduses ja kohtumenetluse seadustes. Põhiseaduse järgi on riigikohus kassatsioonikohus ja põhiseaduslikkuse järelevalve kohus. Riigikohtu roll on kaasa aidata õigusemõistmise korrakohasele toimimisele kohtusüsteemis, seda eelkõige kohtunike omavalitsuskogude tööd korraldades ja kohtupraktikat kujundades.
Riigikohus korraldab kohtunike koolitust ja kohtuvaldkonna välissuhtlust. Riigikohtu esimees juhib kohtute haldamise nõukoda.

Personal
Seisuga 31.12.2025 oli riigikohtus 94 teenistuskohta (31.12.2024 96), 20 riigikohtuniku kohta, 51 ameti- ja 23 töökohta. Vakantseid ametikohti oli aasta lõpu seisuga kümme (koormusega 7,05). Tööjõu koguvoolavus aastas oli 9,29 protsenti (2024. aastal 14,38 protsenti), vabatahtlik voolavus 3,48 protsenti (2024. aastal 11,06 protsenti). Riigikohtust lahkus aasta jooksul kaheksa teenistujat (2024. aastal 13) ning tööle asus kaks teenistujat (2024. aastal kümme).

Eelarve
Riigikohtu 2025. aasta esialgne eelarve oli 6 920 273 eurot (va liigid 44 - tulude arvelt tehtavad kulud ja 40 – välistoetused). 2024. aastast toodi vahendeid üle 306 207 eurot. 2025. aasta lisaeelarve seadusega vähendati riigikohtu kulude eelarvet 150 000 euro võrra ning suurendati sama summa võrra investeeringute eelarvet. Riigikohtu lõplikust eelarvest (7 235 947 eurot; sisaldab 9 467 eurot tagasi laekumisi) moodustasid piirmäärata vahendid 35,13 protsenti (2024. aastal 33,08 protsenti), piirmääraga vahendid 61,95 protsenti (2024. aastal 66,92 protsenti) ning mitterahalised kulud 2,92 protsenti.

Õigusemõistmine
2025. aastal esitati kokku 2 772 menetlustaotlust - tsiviilasjades 859, kuriteo- ja väärteoasjades 958 ning haldusasjades 955. Koos varasemaga oli menetluses 3 149 taotlust (5,3 protsenti rohkem kui 2024. aastal). Läbi vaadati 2 728 taotlust. Menetlusse võtmine otsustati 2 179 taotluse osas, neist menetlusse võeti 220 taotlust (10 protsenti). Põhiseaduslikkuse järelevalves vaadati läbi 81 (2024. a. 27) asja. Riigikohtu jõudlus 2025. aasta menetlustaotluste läbivaatamisel oli 98 protsenti. Keskmine puhas menetlusaeg eelmenetluses oli 54 ja põhimenetluses 152 päeva. (Kättesaadav: https://app.fabric.microsoft.com/view?r=eyJrIjoiYmU5NTllNTgtMjM3MS00YzdjLWFlODktMTAzYmIwZmRiZjEzIiwidCI6ImY2MzQyZDcwLWRhYzEtNDYxNC04ZTFhLTQ3YjkxYzE2YjhkZiIsImMiOjl9 19.03.2026)

Kohtunike omavalitsuskogude töö korraldamine
Täiskogu
Kohtunike täiskogusse kuuluvad riigi kõik kohtunikud. Riigikohus valmistas ette ja viis läbi kohtunike XXIV korralise täiskogu, kus lisaks riigikohtu esimehe ja justiitsministri ülevaadetele õigus- ja kohtusüsteemi arengust oli keskseks aruteluteemaks kohtuniku töökoormus, kohustused ja vastutus. Räägiti suure koormusega töötamisest ja läbipõlemisest.

Samuti anti ülevaate distsiplinaarkolleegiumi praktikast ja kohtumenetluse hea tava muudatustest.

Kohtunikueksamikomisjon

Kokku sooritas 2025. aastal eksamit 17 inimest (2024. aastal kaheksa), edukad olid viis inimest. 2025. aastal kuulutati välja kaks konkurssi kolmele kohtunikukohale, millele kandideeris kokku kuus inimest. 2025. aastal oli 49 kohtunikku, kellel kohtunikustaaži alla kolme aasta.

Koolitusnõukogu

Koolitusnõukogu kinnitas kohtunike koolitusprogrammi 2026, kohtunikueksami programmi ja kohtunike koolitusvajaduse väljaselgitamise ja koolituse tulemuste analüüsimise metoodika.

Kohtunike distsiplinaarkolleegium

2025. aastal arutas distsiplinaarkolleegium kahte süüdistusasja, mis mõlemal juhul päädis kohtunike suhtes süüdimõistva otsuse tegemisega.

Kohtunike eetikanõukogu

2025. aastal pöörduti eetikanõukogu poole kolmel korral.

Koolitustegevus

Aasta jooksul toimus 59 kohtunike koolitust (79 koolituspäeva; osaluskordi 2 954; osales 88 protsenti kohtunikest, 100 protsenti alustavatest kohtunikest). Kohtuteenistujatele korraldati neli koolitust (koostööleping). Koostöös prokuratuuri ja advokatuuriga korraldati kuus koolitust. Prokuröride osaluskordi kohtunike koolitustel oli 14; advokaatidel 444.

Välisrahastust on kaasatud järgmistest allikatest:

- Euroopa Sotsiaalfond+ projektist (100 000 eurot, kestusega kuni 31.12.2029)
- Euroopa Varjupaiga-, Rände- ja Integratsioonifondi (AMIF) projekt (263 135 eurot, kestusega kuni 31.12.2029)
- Euroopa Sisejulgeolekufondi (ISF) projekt (175 000 eurot, kestusega kuni 31.12.2027).

Aruandlusperioodil jätkus riigikohtu, Euroopa Õigusakadeemia ning Läti ja Leedu partnerite koostööprojekt „Baltic Network of EU Law Experts“. Rahastus saadi Euroopa Komisjoni taotlusvoorus JUST-2025-JCOO projektile nimega „EJN network ESTONIA“ 2026.-2027. aastaks. Lisaks eelnevale jätkub riigikohtu koostöö USA Justiitsministeeriumiga, et tõkestada rahapesu ning korraldada selles valdkonnas kohtunikele ka koolitusi.

Riigikohus osaleb jätkuvalt aktiivselt EJTN-i (Euroopa Kohtunike Koolituse Võrgustiku) ja ERA (Euroopa Õigusakadeemia) töös. Koolitusnõukogu pidas kohtunike koolituse strateegia rakendamist 2025. aastal tulemuslikuks.

Välissuhtlus

Riigikohus on üheteistkümne rahvusvahelise organisatsiooni liige, 2025. aastal liituti European Law Institute’ga. Lisaks regulaarsele suhtlusele läbi liikmesorganisatsioonide (välislähetused, küsimustikud jm andmevahetus) toimus 2025. aastal mitmeid kohtumisi ja ühisseminare. Aasta alguses külastas riigikohut Moldova ülemkohtu ja Euroopa Nõukogu 15-liikmeline delegatsioon. Samuti korraldas riigikohus koostöös ESTDEViga Moldova konstitutsioonikohtu kohtunike ja nõunike delegatsioonile nädalase õppevisiidi Eestisse. Kevadel võõrustas

riigikohus Euroopa Liidu Kõrgemate Kohtute Presidentide Ühenduse (Network of the Presidents of European Supreme Judicial Courts of the European Union) juhatuse koosolekut Tartus. Kohtusüsteemiga tutvumise eesmärgil külastasid Eestit veel mitmed välisdelegatsioonid, sh 60 kohtunikukandidaati Austriast ning delegatsioon Tansaaniast ja Sansibarist.

Kohtute aastaraamat

2025. aastal andis riigikohus välja "Kohtute aastaraamat 2024" elektroonilises vormis. Aastaraamatu kandvaks teemaks oli distsiplinaarmenetlus, kohtuniku töö hindamine ja tagasiside andmine. Aastaraamat sisaldab ka ülevaadet kohtunikkonnast, kohtunike omavalitsuskogude tegevuse kokkuvõtteid ja menetlusstatistikat.

Kohtute haldamise nõukoda

Kohtute haldamise nõukoda pidas 2025. aastal viis istungit, kus käsitleti kohtute eelarvet, kohtuhaldusmudeli muutmist, kohtureformi eelnõu, kohtute tegevust ja õigusemõistmist reguleerivat seadusandlust. Samuti anti mitmeid nõusolekuid personaliküsimustes, mh kohtuesimeeste ametisse nimetamiseks.

Olulised andmeallikad riigikohtu tegevusest

Kohtuasjade läbivaatamise detailne aastapõhine aruandlus:
https://www.riigikohus.ee/et/riigikohus/statistika
Koolitusest: https://www.riigikohus.ee/et/koolitus-osa-kohtunikuametist
Kohtunike omavalitsuskogude tööst: https://www.riigikohus.ee/et/eesti-kohtususteem/kohtunike-omavalitsuskogud
Kohtute aastaraamat: https://aastaraamat.riigikohus.ee/